



भारताची चंद्रावर स्वारी

स्नेहा महेंद्र दीक्षित
प्रथम वर्ष कला

भारताची चंद्रावर स्वारी
चांदोमामा चांदोमामा भागलास का?
लिंबोणीच्या झाडामागे लपलास का?

चंद्रावर आजपर्यंत कवींनी किती कविता केल्या आहेत. किती लेखकांनी आपल्या लेखनात त्याचा वापर केला आहे. स्त्री च्या मुखाच्या सुंदरतेची तुलना चंद्राशी केली जाते.

“तू तर चंद्रापेक्षा सुंदर आहेस.” असे वाक्य आपण किती जणांच्या तोंडातून वेगवेगळ्या प्रसंगाना ऐकत असतो.

प्रेमात तर तरुणांनी चंद्राला आपला खरचं मामा केलयं असं वाटून प्रेयसीला सांगतात, मी तूझ्या प्रेमात चंद्र, तारे तोडून आणीन.

असा हा चंद्र लहानांच्या अंगाई गीतापासून तरुणांच्या प्रेमापर्यंत पसरला आहे. आज हा पृथ्वीवरून सुंदर दिसणारा चंद्र आपल्या शास्त्रज्ञांनी आपल्या भेटीस आणला आहे. ही विज्ञानातील प्रगती वाखाणण्या जोगी आहे. अमेरिका आणि रशिया यांची मक्तेदारी असलेल्या या अवकाशात आता भारत हा सुद्धा पाठी राहिलेला नाही. तो ही इतरांच्या बरोबर यायचा प्रयत्न करतोय. तो ध्रुवतारा बनण्याचा आणि आकाशात कायम चमकत राहण्याचा प्रयत्न करतोय.

आपल्या शास्त्रज्ञांनी आपल्यासाठी अवकाश सफरीची पर्वणीच खूली केली आहे. चांद्रयान? मोहिम ही भारतासाठी अभिमानाचीच गोष्ट आहे. कोणाच्या मदतीशिवाय पहिल्याच प्रयत्नात भारताला हे यश संपादित झाले आहे.

एखादं रॉकेट अवकाशात सोडायचं म्हणजे सर्व शास्त्रज्ञांच काम तंतोतंत असायला पाहिजे. एखादी बेरीज, वजाबाकीची खूण चूकली तरी पूर्ण मोहिमेवर पाणी फिरू शकतं. प्रत्येक कामात मुंगी एवढी ही चूक होणार नाही याची काळजी शास्त्रज्ञांना महिनो महिने झोप येऊ देतं नाही.

‘चांद के पार चलो’ या कवी कल्पनेतील ओल भारतीय शास्त्रज्ञांनी खरी करून दाखवली. पृथ्वीपासून ३ लाख ८६ हजार किलोमीटर अंतरावर असलेल्या चंद्रावर तिरंगा फडकाविण्याची अतुलनीय कामगिरी शास्त्रज्ञांनी करून दाखविली व भारताची चांद्रमोहीम फत्ते केली.

२२ ऑक्टोबर २००८ ला उड्डाण झाल्यापासून साऱ्या जगाचे लक्ष याकडे लागले होते. चांद्रयानाने ८ नोव्हेंबरला चंद्राच्या कक्षेत प्रवेश केला होता. तेव्हापासून त्याची चंद्राभोवती परिवलनाची कक्षा टप्प्याटप्प्याने कमी करण्यात आली. यानाने १३ नोव्हेंबरला १०० किलोमीटरच्या कक्षेत प्रवेश केला होता. चांद्रयान - १ मधून सोडलेल्या ३५ किलो वजनाचा व ३७५ मिलीमीटर बाय ४७० मिलीमीटर आकाराचा ‘मून इम्पॅक्ट प्रोब’ १४ नोव्हेंबरला रात्री बरोबर ८ वाजून ३१ मिनीटांनी चंद्रावर आदळला.

‘चांद्रयान’ हा संस्कृत शब्द असून त्याचा अर्थ ‘चंद्राची सफर’ असा आहे. चांद्रयान मोहिम ही श्री हरीकोट्टा येथून राबवण्यात आली. चांद्रयान? पाठवण्याचा मुख्य उद्देश चंद्राची जास्तीत जास्त माहिती मिळवणे हा आहे. चंद्रावर पाणी आहे का? तसेच चंद्राच्या मातीत कोणकोणती खनिजे आहेत? याची माहिती मिळविणे हे प्रमुख उद्दीष्ट आहे. काही अधिकाऱ्यांच्या म्हणण्याप्रमाणे तर चांद्रयानाला वापरले गेलेले तंत्रज्ञान हे कितीतरी पटींनी उत्कृष्ट होते.

हे यश, हे फक्त शास्त्रज्ञांपुरतेच मर्यादित न ठेवता संपूर्ण भारताने या यशाचा आनंद एखाद्या उत्सवाप्रमाणे किंवा सणासारखा साजरा केला पाहिजे. आपल्या शास्त्रज्ञांना नवीन मोहिम आखण्यात शासना बरोबरचं सामान्य माणसानेही उत्स्फुट प्रतिसाद दिला पाहिजे.

‘राजीव गांधी’ यांच्या प्रेरणेने निर्माण झालेली ‘इस्त्रो’ अवकाश संशोधन केंद्र आज जगातल्या नंबर चार मध्ये जाऊन पोहोचली आहे. आपल्या माजी शास्त्रज्ञांच्या प्रसंग सूचकतेमुळे आज हा दिवस आपण पाहत आहोत. अवकाश संशोधनाची गरज त्यांनी फार पूर्वीच ओळखली आणि यासाठी आपल्याला काहितरी करायला पाहिजे याची जाणीव त्यांना झाली. म्हणून आज हे आनंदाचे क्षण आपल्या वाट्याला आले आहेत.

आपले माजी राष्ट्रपती डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांनी व ‘इस्त्रो’ चे अध्यक्ष जी. माधवन नायर यांनी या प्रगतीबद्दल समाधान व सर्व शास्त्रज्ञांचे कौतुक केले आहे.

“भारताची प्रगती अशीच होतं राहू देत म्हणून आपण सर्व नेहमी प्रयत्नशील राहू.”

